

Dienen vanuit de kerk in de samenleving

DIACONAAT BUITEN
DE KERKELIJKE GEMEENTE

DIACONALE TOERUSTINGSDAGEN

4 SEPTEMBER 2021
IN OUD-BEIJERLAND

11 SEPTEMBER 2021
IN ELSPEET

OPENINGSWOORD

Ds. J. JOPPE

LEZINGEN

DHR. C. VAN BREUGEL
EN MW. E. TEN HOVE

UITGAVE

GENERALE DIACONALE COMMISSIE
VAN DE HERSTELD HERVORMDE KERK

DIENEN VANUIT DE KERK IN DE SAMENLEVING

DIACONAAT BUITEN DE KERKELIJKE GEMEENTE

DIACONALE TOERUSTINGSDAGEN

4 september 2021

IN OUD-BEIJERLAND

11 september 2021

IN ELSPEET

Inhoudsopgave

Woord vooraf <i>Ds. J. Joppe</i>	5
Openingswoord - Barmhartigheid in de samenleving <i>Ds. J. Joppe</i>	7
Goeddoen aan allen, Diaconaat als brug naar de samenleving Lezing door dhr. C. van Breugel	11
Een voorbeeld uit de praktijk: Inloophuis Thuis in Zuid in Ede Lezing door mw. E. ten Hove	19
PowerPointpresentatie met programma en presentatie GDC	23
PowerPointpresentatie bij lezing dhr. C. van Breugel	27
PowerPointpresentatie bij lezing mw. E. ten Hove	31
Fotoimpressie	39

Woord vooraf ds. J. Joppe

Evenals vorige jaar konden we ook dit jaar ondanks de coronamaatregelen de toerustingsdagen voor diakenen houden. Daar zijn we de Heere ootmoedig dankbaar voor. Vele diakenen mochten we (op gepaste afstand) voor het eerst of opnieuw ontmoeten.

Opnieuw is tijdens de beide dagen gebleken hoe belangrijk het is om elkaar als diakenen te ontmoeten en samen toegerust te worden. We willen dat ook de diakenen die we nog gemist hebben, aansporen om er de volgende keer D.V. bij te zijn. U zult er geen spijt van hebben!

Het thema van de toerustingsdagen was dit jaar: 'Dienen vanuit de kerk in de samenleving – Diaconaat buiten de kerkelijke gemeente'. Als generale diaconale commissie constateerden we dat we in onze toerusting veel aandacht besteden aan het diaconaat binnen de gemeente en niet zoveel aan diaconaat buiten de kerk.

We stonden stil bij verschillende vragen die hierbij horen. Welke roeping heeft de kerk met betrekking tot diaconaat vanuit de kerk in de samenleving? Hoe kan dienstbetoon samen gaan met evangelisatie? Hoe kan een maaltijdproject of inloophuis worden opgezet. En hoe kan de gemeente hierbij ingeschakeld worden? Over deze vragen hebben we tijdens de toerustingsdagen nagedacht.

Na het openingswoord heeft dhr. C. van Breugel uit Rotterdam een lezing gehouden over: 'Goeddoen aan allen – diaconaat als brug naar de samenleving.' Hij geeft leiding aan een diaconaal project 'Thuis in West' en de missionaire gemeenschap 'Hart voor West'.

Na de pauze heeft mw. E. ten Hove uit Veenendaal een lezing gehouden over: 'Een voorbeeld uit de praktijk: inloophuis Thuis in Zuid in Ede'. Mw. Ten Hove is vanuit Stichting Ontmoeting de vrijwilligers-coördinator van dit project wat opgezet is vanuit de Hersteld Hervormde Gemeente te Ede.

Zoals gebruikelijk vindt u in deze brochure het openingswoord en de lezingen van de toerustingsdag. De vragen die gesteld werden n.a.v. de lezingen en de antwoorden daarop staan er niet in. Daarvoor moet u zelf de dag meemaken.

Namens de generale diaconale commissie wens ik alle diakenen Gods onmisbare zegen toe voor de moeilijke en onzekere tijd waarin we leven. Verwacht het in alles van de grote Diaken, de Heere Jezus Christus.

Ds. J. Joppe
voorzitter GDC

Openingswoord

Barmhartigheid in de samenleving – openingswoord ds. J. Joppe

Schriftlezing: Mattheüs 25 : 31-46

Geachte diakenen en andere belangstellenden,

Is de kerk geroepen om te zien naar mensen buiten de gemeente en hen te helpen, hen barmhartigheid te bewijzen of hen te dienen? Sommige mensen vinden dit een erg horizontale invulling van de roeping van de kerk. Ik hoorde laatst nog iemand zeggen: 'De kerk is geroepen om het Evangelie uit te dragen en niet om medemenselijkheid te praktiseren. En als je in de samenleving barmhartigheid wil bewijzen, moet dat samengaan met evangelisatie, want de ziel van onze medemens moet gered worden. De kerk is geen neutrale instelling'.

In mijn openingswoord wil ik graag wat Bijbelse noties over het thema aanreiken. De Bijbel roept ons in Galaten 6 vers 10 op om *goed te doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs*. Goeddoen aan allen wordt als eerste genoemd. Het is het thema van de lezing van dhr. Van Breugel.

Een prachtig voorbeeld van goeddoen aan anderen is de gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan uit Lukas 10. Deze Samaritaan helpt niet zijn eigen mensen, maar toont barmhartigheid in de samenleving. Hij helpt notabene iemand die een vijand van hem is, terwijl de priester en de leviet aan hem voorbij gaan. De Heere Jezus vertelt deze gelijkenis naar aanleiding van de vraag: 'Wie is mijn naaste'? Een aantal jaren geleden heb ik in mijn openingswoord iets over deze gelijkenis gezegd. In de Jakobusbrief wordt duidelijk gemaakt dat wie zijn broeder of zuster (maar ook anderen) geen kleding of voedsel schenkt, een dood geloof heeft. Uit Gods Woord blijkt dat het omzien naar anderen, het betonen van barmhartigheid in de samenleving wezenlijk is voor een ware christen. Denk ook aan hoe Christus Zelf omzag naar mensen naar wie niemand omzag en eigenlijk niet meetelden.

Ik heb nu wat voorbeelden uit het Nieuwe Testament genoemd, maar ook in het Oude Testament worden we erop gewezen. Jesaja

zegt dat als mensen God met uiterlijke daden vereren, maar niet bewogen zijn met hun naaste, een offer is waaraan de HEERE een gruwel heeft. In Psalm 146 wordt de HEERE geprezen als Degene Die in nood omziet naar verdrukten, hongerigen, gevangenen, blinden, weduwen en wezen. We moeten deze woorden niet direct vergeestelijken, maar mogen die ook betrekken op aardse en lichamelijke nood. Zo riep de HEERE Zijn volk tot liefdedienst aan de naaste. De zorg jegens armen en kwetsbaren behoorde daar ook bij. Ook de zorg voor vreemdelingen mocht niet vergeten worden. Israël moest zich blijvend herinneren hoe het als volk vreemdeling was geweest in Egypte.

De kerk is dus niet alleen geroepen is tot prediking en evangelisatie, maar ook tot sociale bewogenheid en barmhartigheid in de samenleving. Wel moeten het Woord, de prediking en evangelisatie centraal staan en mag diaconaat niet losgemaakt worden van deze dingen. Als christenen omzien naar hun naaste, kan er een gelegenheid zijn om met deze naaste ook het Evangelie te delen. Buiten de muren van de kerk barmhartigheid betonen, doen we niet als een neutraal iemand, maar bewogen en gedrongen vanuit de liefde van Christus.

Indringend klinkt ook in Mattheüs 25, het gelezen Schriftgedeelte, om naar de naaste om te zien en voor het recht van de kwetsbare naaste opkomt. Op de oordeelsdag toetst de Heere alle mensen of zij aan Zijn bevel gehoor gegeven hebben.

Eeuwenlang werden de taken van de diaconie gevormd door 'de zeven werken van barmhartigheid', zoals deze hier beschreven staan. Deze werken zijn onderscheiden in: de hongerigen spijzigen, de dorstigen laven, de naakten kleden, de vreemdelingen herbergen, de zieken verzorgen en de gevangenen bezoeken. In het begin van de 13e eeuw heeft paus Innocentius III er nog een barmhartig werk bij genoemd: het begraven van de doden. Dat was in die tijd van pestepidemieën gevaarlijk werk. De Heere Jezus noemt zes werken: voor elke doordeweekse dag één.

De eerste christenen vielen door de werken van barmhartigheid op in het Romeinse Rijk. Ze zochten hun medechristenen op in de gevangenis en brachten eten en kleren mee. Dat gaven ze niet alleen aan hun vrienden, maar ook aan andere gevangenen. Het is opvallend dat de Heere Jezus op de oordeelsdag, zoals hier beschre-

ven, niet vraagt naar het ware geloof, maar naar de vruchten daarvan. *'Toon Mij uw geloof uit uw werken.'* Die werken hebben ze niet bewust gedaan, het ging vanzelf. Dat blijkt uit het antwoord van de rechtvaardigen in de verzen 37-39: *'Heere, wanneer hebben wij U hongereg gezien en gespijzigd, of dorstig en te drinken gegeven? En wanneer hebben wij U een vreemdeling gezien en geherbergd of naakt en gekleed? En wanneer hebben wij U krank gezien of in de gevangenis en zijn tot U gekomen?'* Dan zal de Koning antwoorden: *'Voorwaar zeg Ik u, voor zoveel gij dit één van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan.'* (vers 40).

Velen denken: 'in ieder die in nood is, hebben we de minste van Christus' broeders te herkennen. We moeten aan diegenen barmhartigheid bewijzen. Wat we aan de mens in nood doen, doen we aan de Heere Jezus Zelf. Maar wie zijn nu de broeders van de Heere Jezus. In Mattheüs 20 zegt Hij Zelf: 'Want zo wie de wil Mijns Vaders doet, Die in de hemelen is, dezelve is Mijn broeder, en zuster en moeder.' Dus het broeder zijn van de Heere wordt bepaald door het doen van de wil van de Vader en niet door het in nood zijn. Armoede zonder meer betekent niet gelovig zijn, hoezeer het waar is dat de Heere Zich het lot van de armen aantrekt en de hongerigen brood verschaft. We mogen niet automatisch een is gelijkteken plaatsen tussen de minste broeder en de zieke uit een achterbuurt of een dakloze in Rotterdam. De band aan Christus is bepalend voor het goed doen aan allen, die van Christus zijn.

Nu zouden we kunnen concluderen dat alleen gelovigen mogen delen in onze barmhartigheid. Ongelovigen zouden we links mogen laten liggen, omdat ze toch niet van Christus zijn. Wij kunnen echter nooit met honderd procent zekerheid weten wie van Christus is. Ook worden we geroepen in de Schrift om God en onze naaste lief te hebben. Die naaste wordt dat niet nader aangeduid als een gelovige naaste, maar als een naaste zonder meer. En de naaste is ieder die op onze weg wordt geplaatst, dichtbij of veraf.

Het is de taak van ieder christen zijn naaste in nood te helpen of deze naaste dicht bij woont of veraf, christen is of niet. We hebben barmhartigheid te betrachten jegens ieder, die wij ontmoeten en we mogen niet met een boogje om de mens in nood heen lopen, omdat

hij of zij niet gelovig is. Ieder mens is een schepsel van God. En die mens in nood zou een broeder van Christus kunnen zijn. Als we Zijn gestalte vertonen en in Zijn gezindheid leven zijn we met ontferming bewogen jegens ieder, die in nood is. Maar het is ook duidelijk dat het hart van de christen in het bijzonder zal uitgaan naar de broeders in eigen land, maar ook tot ver over de eigen grenzen om te helpen in de leniging van hun bijzondere noden. In dit gedeelte klinkt ook door: *'doet wel aan allen, maar het meest aan de huisgenoten des geloofs'*

Laten we tot slot nog even naar die werken van barmhartig toegaan. 1. hongerigen voedsel geven, 2. dorstigen drinken geven, 3. naakten kleden, 4. vreemdelingen herbergen, 5. zieken bezoeken en 6. gevangenen opzoeken. 7. het begraven van de doden. De Meester van Alkmaar, een onbekende kunstenaar, schilderde in 1504 een beroemd geworden zevenluik met daarop de werken van barmhartigheid.

Hoe brengen wij deze werken in praktijk? Het zijn geen gedachten, maar werken van barmhartigheid. Barmhartigheid is meer dan een innerlijke bewogenheid; zij wordt bewezen en moet tot uiting komen in een daad.

Zijn we bereid om vreemdelingen te herbergen? Niet in een opvangcentrum in de buurt, maar thuis? Geven we hongerigen voedsel en dorstigen te drinken?

In Christus vinden de werken der barmhartigheid hun voltooiing. En alleen ziende op Hem en bediend door Hem kunnen we barmhartigheid betonen in de samenleving.

Wat een wonder als de Koning straks zal zeggen: *'Voorwaar zeg Ik u, voor zoveel gij dit één van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan'*.

Goeddoen aan allen, Diaconaat als brug naar de samenleving

Lezing door dhr. C. van Breugel

Achtergrond

Graag begin ik met iets te vertellen over Hart voor West, een pioniersplek in Rotterdam. Het begon met een bloeiende Christelijke Gereformeerde Kerk in Rotterdam-West, ooit een gemeente met meer dan 1000 leden en doopleden. Het was een warme en levendige gemeente. Aan het eind van de vorige eeuw liep deze gemeente helaas leeg. Er bleven nog zo'n 60 leden over. De kerkenraad concludeerde in 2009 dat de gemeente niet langer levensvatbaar was. Maar, zei een ouderling, 'het Woord moet blijven klinken in de stad'. De kerk werd verkocht, en de Stichting Thuis in West werd opgericht. In de aangrenzende wijk werd een behoeftenonderzoek gedaan en in 2012 werd begonnen met het werk in de wijk Middelland. Wat zijn de dingen waar we tegenaan liepen?

- Ontstellende eenzaamheid: Er werd ooit een vrouw gevonden die 10 jaar dood in haar huis had gelegen.
- Veel jeugdproblematiek: Verreweg de meeste kinderen die ik op straat tegenkom wonen niet bij hun eigen ouders. Veel jongeren maken school niet af.
- Prostitutie, verslaving en criminaliteit: We hebben de twijfelachtige eer de hoogste dichtheid coffeeshops van Rotterdam te hebben.

In antwoord op deze problematiek werd een sociaal programma ontwikkeld in buurthuis Thuis in West. We begonnen met taalcursus, een koffiemorgen, bezoekwerk en kinderwerk. Na vijf jaar bleek het pand te klein en in 2018 verhuisden we naar een groot gebouw in de buurt. Daar werken nu twee organisaties samen. Thuis in West is uitgegroeid naar een volwassen buurtcentrum dat samenwerkt met wijkteams, de gemeente Rotterdam en andere spelers in de wijk.

Daarnaast is Hart voor West uitgegroeid tot een missionaire gemeente die in hetzelfde gebouw samenkomt. Het geheel wordt onder-

steund door een leefgemeenschap, een mix van wijkbewoners en mensen die naar Rotterdam geroepen werden. Een deel woont in ons gebouw, een deel woont er dichtbij. Zelf ben ik sinds 2015 voorganger bij Hart voor West.

Volgorde

Zoals u merkt, lag de eerste tijd de nadruk op het diaconale werk, en pas later heeft het missionaire werk meer aandacht gekregen. In dit schema is onze visie in kaart gebracht.

Verreweg de meeste bezoekers komen bij ons voor sociale activiteiten (1). Ze komen voor een kop koffie, een praatje, een formulier wat ingevuld moet worden, of voor taalles. Zo leren we hen kennen en krijgen de kans om met hen op te lopen. Er ontstaat een relatie, waarin soms iets van het Woord gedeeld kan worden. (2) Mensen worden nieuwsgierig naar wat ons drijft, en bezoeken een viering of een Bijbelcursus. (3) Soms treden ze na langere tijd toe tot onze gemeenschap (4). Zo is onze gemeente ontstaan vanuit de wijk (5).

De vraag die vandaag voorligt is: waarom doen wij het zo? Waarom speelt diaconaat zo'n grote rol in ons werk? Ik wil daar drie dingen over zeggen.

1. In de eerste plaats wil ik graag gezegd hebben dat voor ons diaconaat in zichzelf waardevol is. Zonder aanzien des persoons willen we wijkbewoners opzoeken waar ze zijn, en helpen waar geen helper is. Voor vele honderden bezoekers blijft het bij een formulier, een kop koffie of een computerles. Ze blijven moslim, of atheïst of boeddhist. Maar we hebben hen vanuit de liefde van Jezus iets mee mogen geven. En het zou kunnen dat dit over tientallen jaren nog iets uitwerkt in hun leven, wat we nu nog niet kunnen voorzien.
2. In de tweede plaats: ook in het optreden van Jezus zien wij dat diaconaat en missie nauw verbonden zijn. Hij genas mensen, hij gaf mensen brood, hij hielp hen in welke nood dan ook. En tegelijk verkondigde Hij het koninkrijk van God. Woord en daad gingen samen en hingen samen.

3. En dan is er nog een derde Bijbels principe achter onze keuze. Diaconaat is een uitstekend middel om relaties op te bouwen met de mensen om ons heen. En we zien in de Bijbel dat mensen heel vaak via een relatie tot geloof kwamen. Andreas leidde zijn broer Petrus tot Jezus. Filippus bracht Nathanaël in contact met Jezus. Wat was de eerste reactie van de Samaritaanse vrouw toen ze Jezus had ontmoet? Ze liet alles achter zich, ging naar de stad en vertelde de mensen over de Christus. En de hele stad liep uit.

De tijden zijn niet veranderd. Hoe komen mensen in onze tijd tot Jezus? Christian Schwarz deed in Duitsland een grootschalig onderzoek onder 1600 nieuwe gelovigen. Ongeveer 75% van alle nieuwe gelovigen komt tot geloof via een relatie met een christen. Andere onderzoeken wijzen precies hetzelfde uit.

Dit is precies de reden dat wij als gemeenschap tussen de mensen leven en veel nadruk geven aan diaconaat. Ons werk bestaat uit het opbouwen van relaties. We hebben graag open ogen, open oren en een open hart voor onze burens. We ontmoeten hen als we naar de supermarkt lopen en als we onze kinderen naar school brengen. En we bidden of God ons laat zien met wie we een volgende stap mogen zetten. En die mensen komen op ons pad! Gaandeweg is onze gemeenschap uitgegroeid met zo'n twintig wijkbewoners die zich hebben aangesloten en hongerig zijn naar het woord van God.

Relaties

Alles zit dus in het opbouwen van relaties. En naar mijn mening zit hier een pijnpunt voor de gereformeerde gezindte. Als ik in een gemeente een missionaire training mag verzorgen, begin ik weleens met een prikkelende vraag: 'Is hier een evangelisatiecommissie?' Nou, die is er altijd. En dan zeg ik: 'fout!' Een gemeente van Christus is een missionaire gemeente, dat moet niet afhangen van een commissie'. Natuurlijk stel ik deze vraag vooral om mensen aan het denken te zetten. Houdt u gerust uw commissie in stand, maar doe er alles aan om de hele gemeente missionair te maken.

Een andere vraag die ik stel gaat inhoudelijk over die relaties. Grofweg kunnen we drie soorten relaties onderscheiden. We hebben (als

het goed is) een relatie met God. Dat noem ik de Boven-relatie. Daar steken we tijd in: we lezen uit de Bijbel, we bidden, we mediteren, we zingen. En dan is er de Binnen-relatie, met mensen uit onze eigen kring. Daar steken we ook tijd in: we hebben vriendschappen, we hebben verenigingen, enzovoorts. En dan is er nog de Buiten-relatie, met mensen die niet gelovig zijn. De vraag is: hoe zit het met de tijd die we in al deze relaties investeren? Veel mensen zeggen: de Binnen-relatie, daarmee zit het wel goed. De Boven-relatie, dat zou meer mogen zijn. Maar de Buiten-relatie, ik moet eerlijk zeggen dat ik weinig relaties van die soort heb. Mag ik het u vandaag vragen? Als u uw verjaardag viert, hoeveel bezoekers hebt u dan die totaal ongelovig zijn? Misschien irriteert deze vraag u een beetje, toch wil ik u vragen om dit eens mee te nemen naar huis!

Hetzelfde zou je kunnen vragen aan uw kerkelijke gemeente. Hoeveel energie gaat er naar de Boven-relatie? Ik denk aan de erediensten, tweemaal op een zondag, prachtig! En dan de Binnen-relatie, dat is vaak ook heel goed geregeld. Er zijn allerlei verenigingen, er is diaconaat, het gemeentelven is op en top in orde. Maar hoeveel tijd steekt u als gemeente in de Buiten-relaties? Hoe vaak gebeurt het dat mensen over de drempel van uw kerkgebouw stappen, die totaal niets hebben met de Bijbel?

Laten we eens kijken hoe dat zat bij de eerste christengemeenten. Al in Handelingen 2, waar de kerk wordt geboren, lezen we heel concreet hoe er in de gemeente voor elkaar gezorgd werd. Ze waren eensgezind, deelden de tafel en deelden hun bezit. En blijkbaar was dat uitnodigend, want de Heere deed dagelijks toe tot de gemeente die zalig werden. En wat staat er dan: *'zij vonden genade bij heel het volk'* (Handelingen 2 vers 47). Er ging dus iets uit van deze gemeente. Er is verband tussen deze dingen. Daarom groeiden de eerste gemeenten zo sterk.

Uit de tijd van de vroege kerk is de brief aan Diognetus bewaard gebleven. Die brief laat ons zien hoe mensen aankeken tegen de christenen in de vroege kerk; ik citeer enkele fragmenten: *Zij wonen in steden van Grieken en barbaren. [...] Zij delen hun tafel, maar niet hun bed. [...] Zij hebben iedereen lief, maar worden door iedereen ver-*

volgd. [...] Zij zijn arm als bedelaars maar maken velen rijk. Dit is een belangrijke reden waarom het christendom zich zo snel verspreidde in de eerste eeuwen.

Vergelijk dit eens eerlijk met uw kerkelijke gemeente. Zou het kunnen dat we ons teveel hebben opgesloten in een gereformeerde bubbel en daardoor kansen missen om mensen voor de Heere Jezus te winnen! Paulus roept ons in Galaten 6 op: *Laten we goeddoen aan allen, maar vooral aan de huisgenoten van het geloof.* Zou het kunnen dat wij toch vooral hebben gefocust op dat tweede deel van de oproep, op die huisgenoten? Ik denk dat het diaconaat binnen de gemeente over het algemeen prima op orde is. Maar dat goeddoen aan allen, hoe is het daarmee? Ik ken uw gemeenten natuurlijk niet allemaal, en ik weet dat er mooie initiatieven zijn. Maar in de breedte van de gereformeerde gezindte zie ik dat er weinig naar buiten wordt getreden.

Elk jaar wordt onderzoek gedaan door het Centraal Bureau voor de Statistiek naar het vertrouwen in Nederland. U ziet de resultaten in deze tabel. We zien dat onze medeburgers schrikbarend weinig vertrouwen hebben in de kerk, die bungelt onderaan in het lijstje en komt zelfs na de pers en de politiek. Misschien denkt u dat dit komt door de misbruikschandalen, maar dan vergist u zich. Tien jaar geleden was het percentage niet significant hoger.

Naar buiten gericht diaconaat kan een uitgelezen kans zijn om het vertrouwen te winnen en mensen te bereiken die God niet kennen. Het kan gemeenteleden in aanraking brengen met medeburgers die verloren dreigen te gaan. Het kan zorgen voor nieuwe relaties, waarin het evangelie gedeeld mag worden.

Adviezen

Stel dat u zegt: we willen wel aan de slag in onze gemeente. We hunkeren er naar om anderen te bereiken, om het evangelie te delen. We verlangen naar een opwekking in ons dorp, in onze stad. Maar we zijn verlegen; hoe pakken we dat aan? Hoe geven we diaconaat naar buiten gestalte? Waar beginnen we? Graag geef ik u zeven concrete adviezen mee.

1. Begin met bidden
Ja, hoe pakken wij dat meestal aan als we een nieuw initiatief omarmen? We zetten een nieuwe commissie op, we maken een vergaderschema, en al snel hebben we een plan en een draaiboek klaar. Mag ik u vandaag eens uitdagen om te beginnen met een gezamenlijk, aanhoudend en vurig gebed om Gods wil in dit alles! In het boek Handelingen lees je telkens over krachtig werk van de Geest. Maar als je dan terugbladert, gaat er altijd vurig gebed aan vooraf. Ga eens luisteren naar de wil van God.
2. Kijk naar de context
Er zijn al heel wat initiatieven gesneuveld om een eenvoudige reden dat er niet werd gekeken naar de context. Rotterdam is anders dan Oud-Beijerland en Elspeet is anders dan Den Helder. Elke context heeft zijn eigen uitdagingen en kansen. Daarom is het zinloos om ideeën vanuit andere plekken te kopiëren omdat ze daar succesvol zijn. Maak een analyse van uw eigen context, en gebruik deze om relevante plannen te maken.
3. Werk vraag-gestuurd
Samenhangend met het vorige punt: bedenk niet zelf wat er moet gebeuren, maar vraag het aan de mensen waar het over gaat. Ga eens in gesprek met een aantal buurtbewoners, en vraag hen wat we voor elkaar kunnen betekenen? Wat zouden we voor u kunnen doen? En wat zou u voor ons kunnen doen?
4. Werk gaven-gericht
Vraag zo breed mogelijk binnen uw gemeente: wat kun jij bijdragen? Ik weet niet hoe het bij u is, maar ik hoor en zie vaak dat 20 % van de gemeente 80 % van het werk doet. Er zijn van die mensen die overal op en in zitten. Dit is een kans om iedereen mee te laten doen. Een maaltijd bereiden of serveren, een taxirit naar het ziekenhuis, koffieschenken, kinderen helpen bij huiswerk. Er is altijd wel iets te doen wat iemand kan. Daag zoveel mogelijk mensen uit om mee te doen!
5. Werk samen met andere partijen
Het is goed om als kerk geen eilandje te vormen. Ga in gesprek met een wijkteam, een huisartsenpost, de burgerlijke gemeen-

te. Samenwerking kan bijzonder heilzaam zijn. Ik ben volgende week uitgenodigd om aan een aantal raadsleden van Rotterdam onze aanpak onder ouderen uit te leggen. Jaarlijks ontvangen wij een subsidie van de gemeente, terwijl ze heel goed weten dat we bij andere activiteiten ook het evangelie delen. Dat kan in Nederland, anno 2021!

6. Werk samen met andere kerken
Er is zoveel verdrietige verdeeldheid in reformatorisch Nederland. Diaconaat naar buiten toe kan gemeenten verbinden. Ik weet bijvoorbeeld van een prachtige samenwerking in Moerkapelle, waar de drie kerken een diaconaal platform hebben ontwikkeld voor alle burgers in deze plek. Samenwerking maakt het werk duurzamer, het bereik groter en het laat de eenheid zien die God van ons vraagt.
7. Wees transparant
Wat ik hiermee bedoel? Laat ik het heel simpel zeggen ... je krijgt wat je vraagt. Dus als mensen bij Thuis in West komen voor een kop koffie, dan krijgen ze een kop koffie. En als ze voor computerles komen, dan krijgen ze computerles. We gebruiken de gelegenheid niet als verkapte mogelijkheid om het evangelie te verkondigen. Ik hoorde van een buurthuis waar een koffiemorgen werd gehouden. En het voorschrift was: zodra de klok sloeg op het hele uur, werd een Statenbijbel opengeslagen en moest er een hoofdstuk uit de Bijbel worden gelezen. Want het Woord moet toch verbreed worden. Ik ben bang dat veel bezoekers van die plek juist hierop afgehaakt zijn.

Zo heb ik u wat concrete adviezen meegegeven. Mocht u het nog concreter willen, dan heb ik een uitnodiging voor u. Op zaterdag 2 oktober organiseren wij bij Hart voor West een inspiratiedag waar we onze aanpak uitgebreid toelichten, waar we mensen in gesprek laten gaan met onze bezoekers, waar we een heerlijke maaltijd van over de grens serveren en waar we proberen om mensen te inspireren om zelf aan de slag te gaan in hun eigen context. Bent u geïnteresseerd? Laat het mij weten of meld u aan via de website van Hart voor West.

Tot slot: lieve broeders, een kerk die niet werft, sterft! Wilt u uw kerk laten werven, of wilt u uw kerk laten sterven? Ik dank u voor uw aandacht.

Contactgegevens

Cees van Breugel

cees@hartvoorwest.nl

06-48192258

Vragen bij de lezing

1. Hoe ervaren omwonenden van uw kerkgebouw de drempel van dit gebouw?
2. Hoe is in uw gemeente de verhouding tussen binnen- en buitenactiviteiten?
Denkt u dat dit de juiste verhouding is?
3. Wat zou in uw gemeente de volgende stap kunnen zijn om diaconaat naar buiten vorm te geven?
4. Wat ziet u als voordelen en nadelen van samenwerking tussen kerken op diaconaal gebied?

Een voorbeeld uit de praktijk: Inloophuis Thuis in Zuid in Ede lezing door mw. E. ten Hove

Historie

Een aantal vrijwilligers uit de HHK Ede wil in 2015 meer gaan betekenen voor kwetsbare mensen buiten de kerkelijke gemeente. Eén van hen noemt als motivatie een tekst uit Jesaja 58: *‘Is dit niet het vasten dat Ik verkies: Is het niet dit, dat u uw brood deelt met wie honger lijdt, en de ellendige ontheemden een thuis biedt, dat, als u een naakte ziet, u hem kleedt, en dat u zich voor eigen vlees en bloed niet verbergt?’* In overleg met de diaconie zoeken ze contact met de gebiedsmanager van de burgerlijke gemeente Ede. Uit onderzoek vanuit de Christelijke Hogeschool Ede en een verkenning onder buurtbewoners blijkt dat er in de hoogbouwflats van Ede-Zuid veel eenzaamheid voor komt. In de hoogbouwflats wonen veel ouderen die geen sociaal netwerk hebben, alleenstaande gescheiden moeders met jonge kinderen, mensen die begeleid worden door het Leger des Heils en door het RIBW (psychiatrische aandoening), allochtonen (Marokkanen en vluchtelingen uit Syrië en Eritrea die een verblijfsvergunning hebben). De bewoners hebben te kampen met problemen op gebied van gezondheid (lichamelijk en psychisch), financiën, werk, sociale contacten en zingeving. Er is grote behoefte aan ontmoetingen.

De vrijwilligers uit de HHK willen graag ontmoetingen organiseren, het liefst op een neutrale plek dicht bij de bewoners zodat de drempel om te komen zo laag mogelijk is. Het kerkgebouw van de HHK is minder geschikt, het ligt te ver weg en voor de mensen is de stap naar een kerkgebouw te groot. Bij de gebiedsmanager van de gemeente Ede is bekend dat woningbouwvereniging Woonstede een ontmoetingsruimte in één van de flats heeft waar diverse groepen gebruik van maken. De vrijwilligers mogen die ruimte ook gebruiken, zij gaan wekelijksse koffiemorgens en een maandelijksse maaltijd organiseren. Door aanwezig te zijn in de buurt en door mensen een warm welkom te heten ontstaat er gaandeweg een band tussen de vrijwilligers en bewoners. Het mooie is dat de bezoekers ook naar

elkaar gaan omkijken en actief mee gaan doen met de activiteiten, bijvoorbeeld bij het bereiden van de maaltijden.

De diaconie van de HHK is betrokken en zorgt voor financiële steun. Diakenen zijn aanwezig bij de maaltijden om contact te leggen met de bezoekers. Ook wordt er door de vrijwilligers jaarlijks op de diaconievergadering verslag gedaan.

Contact met Ontmoeting

In de loop van de tijd ontstaat er bij de vrijwilligers behoefte aan uitbreiding. De bezoekers vragen om meer activiteiten. Dit is niet te organiseren door de ongeveer 15 vrijwilligers die betrokken zijn bij de inloop. Ook krijgen de vrijwilligers complexe hulpvragen van bezoekers waar ze graag ondersteuning bij zouden krijgen.

In 2018 gaan de vrijwilligers in gesprek met stichting Ontmoeting. In het RD staat namelijk een artikel over de inloopvoorziening in Haarlem, dat inspireert hen om contact op te nemen met Ontmoeting. In de gesprekken blijkt dat de missie van Ontmoeting aansluit bij de inloop in Ede. De missie van Ontmoeting luidt als volgt:

- Kwetsbare mensen die de verbinding met zichzelf en hun omgeving zijn kwijtgeraakt, worden door Ontmoeting ondersteund.
- In een proces van vinden en verbinden leren zij door echte ontmoetingen zichzelf te accepteren en optimaal te participeren in de samenleving, uitgaande van hun mogelijkheden en behoeften.
- Vrijwilligers en professionals zijn daarbij present, gedreven door christelijke naastenliefde.

Stichting Ontmoeting heeft veel ervaring met hulpverlening aan kwetsbare mensen die te maken hebben met meerdere problemen op gebied van wonen, gezondheid, financiën werk etc. Op diverse locaties is er een inloopvoorziening en wordt er begeleiding gegeven zodat cliënten een stap verder kunnen zetten in hun leven.

Huidige situatie

Per 1 januari 2019 valt Thuis in Zuid onder Ontmoeting. In dat jaar is de ontmoetingsruimte opgeknapt door middel van een subsidie van de provincie. Er is een gezellige huiskamersfeer gecreëerd, een

veilige plek voor de bewoners. Ook heeft Ontmoeting het beheer overgenomen zodat er toezicht is op vandalisme en diefstal door de andere gebruikersgroepen. Er is een vrijwilligerscoördinator aangesteld, die in dienst is van Ontmoeting. Die heeft vrijwilligers geworven, ook uit andere kerkelijke gemeenten, zodat het aantal activiteiten drastisch uitgebreid kon worden. Voor coronatijd werden er 3 keer per week koffieochtenden gehouden, wekelijkse naaiochtenden, 1 keer per 14 dagen een schilderavond, kinderinloop, maaltijd, lunch en bingoavond. Momenteel zijn we bezig om de activiteiten weer te herstarten.

Ontmoeting onderhoudt ook het contact met de gemeente Ede. Jaarlijks ontvangen we subsidie voor de activiteiten. Graag willen we door ontwikkelen door het aanstellen van een professional op gebied van de hulpverlening, we zijn daarvoor actief in gesprek met de gemeente.

De samenwerking met Ontmoeting heeft voor veel voordelen gezorgd. Het is goed om te beseffen dat er ook een andere kant aan samenwerking zit. Aandachtspunten zijn bijvoorbeeld:

- Veranderde begroting door personeelskosten
- Kasverantwoording
- Vrijwilligerstraining
- Aandacht voor PR

Evangelisatie

De drijfveer van de vrijwilligers is de liefde van de Heere Jezus. Ze hebben er richting de bezoekers nooit een geheim van gemaakt dat ze gelovig zijn. Dit biedt mogelijkheden voor een gesprek als bezoekers bijvoorbeeld vragen waarom vrijwilligers tijd vrijmaken voor dit vrijwilligerswerk. Ook is er bij de maaltijden vanaf de start uit de Bijbel gelezen en gebeden. Het verlangen dat de bezoekers ook de Heere Jezus leren kennen, leeft vanaf het begin.

Toch waken de vrijwilligers voor een 'verborgen' agenda. Zij willen er tijdens de koffieochtenden gewoon zijn voor de bezoekers met een kop koffie, liefde en aandacht, zonder direct met de Bijbel aan te komen. De motivatie ligt in bijvoorbeeld Mattheus 25 ('Voor zover

gij dit een van deze minsten niet gedaan hebt, zo hebt jij het Mij ook niet gedaan'). Ze willen eerst vertrouwen opbouwen. Daarbij merken ze dat veel bezoekers door ervaringen uit het verleden weinig vertrouwen in de kerk hebben. Dat vraagt tact, geduld en wijsheid. Terughoudendheid bij evangelisatie is wenselijk omdat de ervaring is dat een te sterke nadruk op evangeliseren bezoekers weghoudt van de koffieochtenden. Ook moet er rekening gehouden worden met het feit dat de ontmoetingsruimte eigendom is van Woonstede, 'neutraal' terrein dus.

Ontmoeting werkt met de presentietheorie van prof. Andries Baart. In deze theorie wordt nadruk gelegd op het 'present-zijn', het luisteren zonder oordeel, waarbij mensen in een kwetsbare situatie, hulpverleners en vrijwilligers evenwaardig zijn. Vanuit de opgebouwde vertrouwensrelatie vragen bezoekers met enige regelmaat naar meer verdieping. Daarom starten we binnenkort met Zinvol Café: een maandelijkse ontmoetingsavond voor bewoners die behoefte hebben om door te praten over zingevingsvragen.

Contact

Ontmoeting is van harte bereid mee te denken als uw diaconie zich bezint op diaconaat buiten de kerkelijke gemeente. Neem voor ondersteuning bij nieuwe initiatieven en/of toerusting door middel van trainingen contact op met de medewerker van het Vormingshuis: Els Klop | vormingshuis@ontmoeting.org | 06 49 49 88 80

Wilt u meer weten over Thuis in Zuid of als gemeente nauwer betrokken raken bij deze inloop? Neem dan contact op met vrijwilligerscoördinator Erika ten Hove | ethove@ontmoeting.org | 06 24 69 39 36

Vragen bij de lezing:

1. Stel dat er volgende week een paar gemeenteleden bij de diaconie komen met de mededeling dat ze iets willen betekenen voor kwetsbare mensen in uw dorp/stad.
 - a. Hoe zou u reageren?
 - b. Welke rol ziet u voor de diaconie?
2. Hoe ziet u de verhouding diaconaat/evangelisatie?
3. Bezoeker René vertelt in de video-opname over zijn leven. Wat neemt u mee uit zijn verhaal?

PowerPointpresentatie met programma en presentatie GDC

Toerusting (1)

- <https://www.hersteldhervormdekerk.nl/diaconaat/nieuws-en-brochures/brochures>

8

Buitenlands diaconaat (2)

- Malawi (i.s.m. RPC)
- Structurele verbetering landbouw + voedselhulp (maïs)
- Binnenkort fysiek werkbezoek
- Aandacht voor diaconaat vanuit RPC versterken

11

Toerusting (2)

- Classicale Diaconale Commissie (CDC)
 - Hoe kan de CDC diaconieën maximaal laten profiteren van de diaconale expertise in de classis?

9

Toekomst (1)

- Promotie gastopvang
- Contactpersoon in gemeente: 'ambassadeur'

12

Buitenlands diaconaat (1)

- Noodhulp, o.a.:
 - Tigray-regio (Ethiopië-Soedan) (W&D/ZOA)
 - Filipijnen (orkaan)
 - Ondergrondse kerk

10

Toekomst (2)

- Participatie van dove en slechthorende mensen in gemeente

13

Toekomst (3)

- Huiselijk geweld en kindermishandeling bespreekbaar maken en voorkomen
- Aandachtsfunctionaris (vraagbaak) bij stichting Schuilplaats

14

Vragen/opmerkingen?

15

Contact (vragen/suggesties)

- Per mail: diaconaat@hkh.nl
- Tel. Kerkelijk bureau: 0318 50 55 41 (donderdagmiddag en vrijdag)

16

PowerPointpresentatie bij lezing dhr. C. van Breugel

CEES VAN BREUGEL
HART VOOR WEST
ROTTERDAM
CEES@HARTVOORWEST.NL

Goeddoen aan allen

DIACONAAAT ALS BRUG NAAR DE SAMENLEVING

Achtergrond

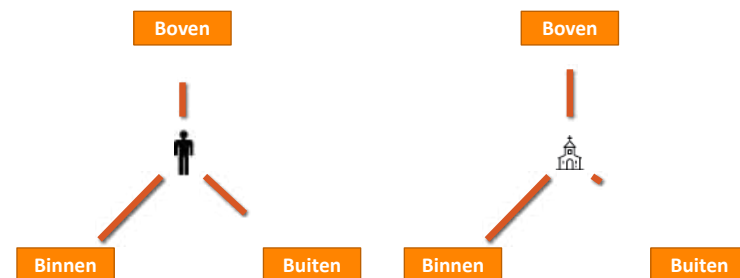

Huidige situatie

Thuis in West (diaconaal)		Hart voor West (missionair)
Speelcafé	Kinderclubs	Vieringen
Jongerenclubs	Samen Ouder	Gebedsgroepen
Vrouwenochtend	Mannenavond	Kinder-Bijbelclub
Buurtmaaltijd	Buurtlunch	Jongeren-Bijbelclub
Koffiemorgen	Bezorgmaaltijden	Pastoraat
Krachtgezin	Aanbelacties	Gebedspastoraat
Juridisch spreekuur	Inloopsprekkuur	Eat & Meet
Bezoekwerk	Maatjesproject	Huisgroepen
Computercursus	Taalcursus	Podcast Zout!
Kledingmarkt	Klussendienst	Bijbelles-groepjes

LEEGGEMEENSCHAP HART VOOR WEST

Relaties

Onze visie: 5 stapstenen

7 adviezen

- Begin met bidden
- Kijk naar de context
- Werk vraag-gestuurd
- Werk gaven-gericht
- Werk samen met andere partijen
- Werk samen met andere kerken
- Wees transparant

Inspiratiedag Hart voor West

Vragen?

PowerPointpresentatie bij lezing mw. E. ten Hove

Een voorbeeld uit de praktijk:
Inloophuis Thuis in Zuid in Ede

Ontmoeting
samen - leren - leven

Inhoud presentatie

- Ontwikkelingen Thuis in Zuid
- Interview bezoeker inloop
- Aanbod Ontmoeting

Ontmoeting
samen - leren - leven

Historie

- 2015 start door vrijwilligers HHK
- Motivatie:
 - *Is dit niet het vasten dat Ik verkies: Is het niet dit, dat u uw brood deelt met wie honger lijdt, en de ellendige ontheemden een thuis biedt, dat, als u een naakte ziet, u hem kleedt, en dat u zich voor eigen vlees en bloed niet verbergt? (Jes. 58)*
- In overleg met diaconie contact met gebiedsmanager gemeente Ede en Woonstede

Ontwikkelingen

- Behoeftte aan ontmoetingen
- Woonstede: Ruimte op de begane grond van de Elskampflat (lage drempel)
- Koffieochtend en maaltijd
- Diaconie: financiële steun, aanwezig tijdens maaltijden, verslag diaconievergadering
- 2018 gesprekken met Ontmoeting

Historie

- Onderzoek CHE onderzoek in Ede-Zuid: veel eenzaamheid en grote problematiek
- Gezondheid
- Financiën
- Ouderen die geen netwerk hebben
- Alleenstaande gescheiden moeders met jonge kinderen
- Veel alloctonen (Marokkanen en vluchtelingen uit Syrië en Eritrea)

Waarom Ontmoeting?

Missie:

- Kwetsbare mensen die de verbinding met zichzelf en hun omgeving zijn kwijtgeraakt, worden door Ontmoeting ondersteund.
- In een proces van vinden en verbinden leren zij door echte ontmoetingen zichzelf te accepteren en optimaal te participeren in de samenleving, uitgaande van hun mogelijkheden en behoeften.
- Vrijwilligers en professionals zijn daarbij present, gedreven door christelijke naastenliefde.

Professionele organisatie

- Voordelen
- Aandachtspunten:
 - Personeelskosten ->begroting verandert
 - Kasverantwoording
 - Vrijwilligerstraining
 - Aandacht voor PR

Interview bezoeker René

Thuis in Zuid en evangelisatie

- Drijfveer is liefde van de Heere Jezus
- Geen geheim dat vrijwilligers gelovig zijn
- Bidden en Bijbellezen tijdens maaltijden
- Ontmoetingsruimte is van Woonstede
- Veel bezoekers weinig vertrouwen in kerk
- Terughoudendheid bij evangelisatie is wenselijk
- Presentietheorie
- Zinvol Café

Wat kan Ontmoeting betekenen?

- Aanbod Ontmoeting
 - Ondersteunen bij nieuwe initiatieven
 - Toerusten door middel van trainingen
 - Meedenken met diaconieën:
 - Waar ligt behoefte
 - Wat is er nodig

Contact met het Vormingshuis

Els Klop
06 49 49 88 80
vormingshuis@ontmoeting.org

Vragen?

Vragen?
Bedankt voor uw aandacht en tijd

Ontmoeting
samen - leven - leven!

Fotoimpressie

